

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. *Π6, III 21/1976*

Al
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Οκτωβ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομότης)... ΑΛΤΟΜΙΡΑ...
(παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Νομοῦ ..... ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος ΜΗΝΕΛΑΟΣ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ..... ἐπάγγελμα .. ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .... ΑΛΤΟΜΙΡΑ - ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον..... 1 ΕΤΟΣ...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. ΚΛΕΙΔΩΝΑΣ .....
..... ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ..... ΑΓΡΟΦΥΛΑΞ .....
ἡλικία. 50..... γραμματικαὶ γνώσεις. ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
..... τόπος καταγωγῆς .. ΑΛΤΟΜΙΡΑ
β) ΚΛΕΙΔΩΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ.....
ΒΑ ΑΓΡΟΤΗΣ..... 51 ΕΤΩΝ..... ΑΛΤΟΜΙΡΑ.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Ἀπό. Πολύνικες - μαυροί - ραχύνια - πείθονα - χαρμεναί - ριπαβίτσα - εἰτός - ὑπὸ ζυγαί - προσείλονται διὰ σποράν - Ἄρνα - Νικαίωτες - Ἄρνα - Νικαίωτες - Καλὸς Κορομυλῆσι - ῥά τι - προσείλονται διὰ βοσκῶν.
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντα κατὰ χρονικὰ διαστήματα; ..... Ἐν Κλειδωνοῦ καὶ διὰ βοσκῶν.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Αἱ γαιοκτησίαι εἰς ὅσων ἀνέμων ἐκ γῆς εἰσέρχονται, εἰς βοσκῶν ποτὶ εἰς ἐν κοινότητες.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Ὁ πατὴρ διατηρεῖ ἐνν. περιουσίαν καὶ μετὰ θάνατον διαμερίζεται εἰς τὰ τέκνα ἐνν......

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως... εἰς ἀμφότερας .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ..... μαθητεύει .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

μὲ δόλοκληρον... ἐν... διανομῇ καὶ ἐν .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)... ὁ μισακάτορας ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

ἡ κοινωνικὴ ἐν θέσις ἦτο χωροποικιλή .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) εἰς εἶδος .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

ἐποχικῶς ἔχουν μισθὸν καὶ ἐργάται ἐν εὐχρηστοῦς ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἐλαττω-
νον αἰμοίως εἰς εἶδος .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Δὲν ἔχουν μισθόν .....

ποιῶνται ὑπομίσθους .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆρχαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; οἱ νέοι καὶ νέαι δὲν ἀνεμίσθωνται, ἐν εὐχρηστοῦς καὶ ἡ βαρύνουσα ἐργασία .....

β) Ἐπῆρχαν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

οχι .....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... ἢ λιπαίνοντο με κίχρα φιδῶν... ἔρηνειο...
 καὶ αἱ πανόνοι με φύσιν καὶ οὐρανὸν, ἢ
 καὶ με καῖεν με δάμνην καὶ
 με καλαμῖν με ἀμφιτρικλῶν...

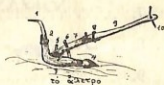
2) Πότε ἐγένε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ἔρηνειο το 1960

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; το σιδηροῦν ἄροτρον το 1945 - 46

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; το μονόφτερο ἄροτρα

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....
 2..... 5..... 8.....
 3..... 6..... 9.....

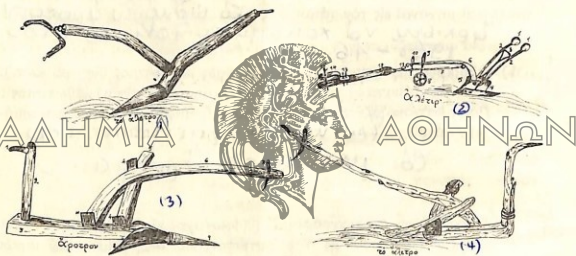
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .....
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. το ξυλινον αροτρον
ποιεσμενον αι μισοι οι αροτρα...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὥς ἀπαντᾷ-
ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο ἐκ τοῦ ὑνί (1)
καὶ ἐκ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου (2) ὅλα τὰ ὅρα
ματὰ καὶ εἰς ὅλα καὶ χωρὰ φ.ο.ι.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

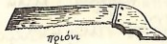
ὡς τὴν ἡ. σπ. ἀ. τοῦ ἀρότρου.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

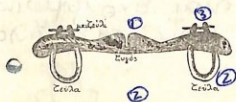

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).

ἔχοντες ἐκ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ σιδήρου
ἐκ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ σιδήρου.

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐχρησιμοποιοῦντο. βόες, ζυγὰ τὰ αὐτὰ χρησιμοποιοῦνται ἡμίονοι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο. δύο... ζῶα...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦτο. ἀναγκαῖος.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλεις, πιζεύλια κλπ.). *Ἐχρησιμοποιοῦντο. α. ὁ ἀνὴρ. β. ἡ γυναῖς. 1. ζυγόν. 2. ζεύλεις. 3. ἐπισφύζι.*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁνομαζέται. κριτακι.*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *1955-60...*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Μέτῃ τοῦ 1960. χρησιμοποιεῖται ἕνα ζῶον. πρὸς ἐκδορὴν ἄροτρον.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.

ἔκδοσις... 6x μετὰ τῆς
φύλλου... 2. Τραβηκτόν... 3. οὐδὲν αὐτοῦ... 4. οὐδὲν αὐτοῦ...
που ἀρριτσάει τοῦ φέρον... 5. οὐδὲν αὐτοῦ... 6. οὐδὲν αὐτοῦ...
μέρος... 7. οὐδὲν αὐτοῦ... 8. οὐδὲν αὐτοῦ... 9. οὐδὲν αὐτοῦ...
ξύλινον ἢ σιδηρεόν. -

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

Δεῖται ἡτοῦ καὶ εἶναι νὰ ὡρμηγὴ ἀνὸρ... ἰδιοκτῆ...
... τῆς... -

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

Δεῖται... 2. οὐδὲν αὐτοῦ... 3. οὐδὲν αὐτοῦ... 4. οὐδὲν αὐτοῦ...
ξύλινον... ἄροτρον... σῶρα... -

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεόν ἄροτρον... ὡς... 3. οὐδὲν αὐτοῦ...
... ὡς... 4. οὐδὲν αὐτοῦ... 5. οὐδὲν αὐτοῦ... -

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

2. οὐδὲν αὐτοῦ... 3. οὐδὲν αὐτοῦ... 4. οὐδὲν αὐτοῦ... 5. οὐδὲν αὐτοῦ...
... 6. οὐδὲν αὐτοῦ... 7. οὐδὲν αὐτοῦ... 8. οὐδὲν αὐτοῦ... 9. οὐδὲν αὐτοῦ...
... 10. οὐδὲν αὐτοῦ... -

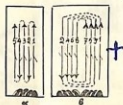

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερον ἐρνεύατο... δειμνυι... το...
...ἐκ... (α), ἐκ... μερῶν... ἀνοιγέ... πει-

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

...περιελκνύ... εἰς... ἐκ... (β)... ..

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, γραιμίες, σισσιές, μισοδράδες κ.λ.π.); ἐρνεύατο... καὶ... φινέται... εἰς... ἐνο-
... εἰς...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; Ν.α...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶται ἄροτρον; ἐρνεύετο... παλαιότερον... τευέ... ὁ...
... δὴ... δύναιτο... νὰ... μισομένον... εἰς... φ... ..

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάκρισις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕνι: καθεῶς, πλαγίως, βαθιά κλπ. εἰς... διακριτικῶν
... αὐλάκων... ἐρνεύετο... πλαγίως...

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *χ.ρ.μ.δ.ι.μ.ο.π.α.ι.τ.α.*

*τὸ ἀγρὸν... τὸ ὁλοθῆν... ἐν κ.ι.τοροθῆ...
...τιμῆν... ἐξ ὑλῆν...*

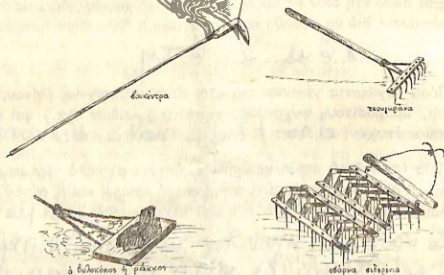
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ, χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); *τ.ι.μ.ε.τ.μ... β.θ.α.ε.ν.ι.δ.μ.α...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....
 ... Χερσὶ ματαιεῖται ἢ τὰ ὄνομα καὶ
τὰ φράσιν ἢ τὸν μὲν αὐτὸν .....
 .....

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
 ... τὰ ἐνέλιμα καὶ ἐνὶ αὐτῇ .....
 ... τὴν ἐλᾶς .....
 .....

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. ....

τὰ ἀρουρήματα καὶ ἐνὶ αὐτῇ
διὰ τὴν σπορὰν αὐτῶν δημητριακῶν .....
 .....

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ... τὰ ὅλα χερὰ
διὰ τὴν ἐνὶ αὐτῇ χρονίαν ἐκτέλεσιν
καὶ ἐνὶ αὐτῇ παραφροσύνῃ .....
 .....

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Πίνετο ἐν βραγείῃ καὶ
εἰς πρασιές .....
 .....

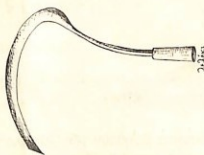
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *ἐρύθομαι*
φύεται με το δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Με. Πιν. Νο. 6601*

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν) *Σχ. 10...*
δρεπανιων... οδοντωτῆ... ἐν. ο. ο. ο.
ὁμαλῆς... οδοντωτῆς

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ἀνο. ζύλον

- 5) Ποῖος κατασκευάζει αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) τὰ δρεπάνια... ἐκφορμήθυσαν... ἐν τοῖς πεδίοις.
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ἦτο παλαιότερον καὶ δι' ἐκρίζωσιν... ἐν τοῖς πεδίοις.

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

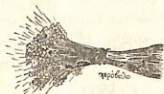
- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... εἰς ὕψος... 20... πόσεων .....

- 2) Οι στάχυες που έμεναν (ή μένουν) εις το χωράφι μαζί με την ρίζαν
μετά τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ή πῶς λέγονται).....
Οὐκ ἐμείναν· ἀφαιρέθη.....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;
- οἱ 78οι οἱ 291οι

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). *Οἱ χεῖρες τοποθετοῦνται ἀνὰ ἑρμῇ εἰς τὸ ἰδιον μέρος ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν καὶ ἀπαστράνουν τὸ πνεῦμα.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκυλές. *αἰχμήντων... αἰχμηλῆς... νων...*

[illegible]

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον; Ἰσραὴλ. οὐ....

θηρισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι, οἱ αὐτοὺν τοῦ
σκοποῦ ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποιοῦν ; **ἀφ' ὧν**
ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν δὲν ἤλθον
ἀφ' ὧν καὶ ἐρχονται ἀπὸ ἄλλων
ἑρῶν ;

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομισθίων (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ἐξουπίας). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὰ ἡμερομισθίων ἦτο μετὰ παροχής φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον τὰς ἐνδυματολογίας).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ ἀισθάνωνται κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των); *Εἶ. Ναι*

κοινωνούν (δηλ. να μη πουν ή μισή των) ; α.β. και
= ζυρίοι, περὶ οὗ εἰπὺν καὶ ν. ρα. καὶ
α.β. τὰ μετ' ἐμὲ διὰ τὰς γυν.
καὶ ὅταν ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀγγελοῖς.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἐδίδετο προσοχή εἰς τὴν ἡμέραν ἐνάρξεως τοῦ θερισμοῦ .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦν...

ὁ καὶ αὐτὰ τραγουδοῦν .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἷς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάδον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον .....

Ἀφήνουν ἓνα μέρος αὐτοῦ εἰς τὸ ὅποιο θύο μὲν γὰρ θεομαίνει .....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... ἢ πρὸ νύκτος .....

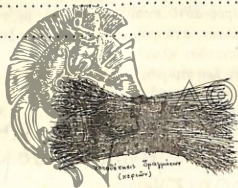
Μένουν πρὸς τὴν νύκτα ἔσπερας .....

τοὺς ἀκρίβειαν 5-6 ἡμέρας .....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Ἐργάζονται τὰ χεῖρά του ἐν συνεχείᾳ...
 ἄρματις καὶ εἰς τὸ τέλος δεμάτιον
 τὰ ὅποια ἔδένοντο μὲ σχοινία καὶ...
 δαίχτυς δένοντι οἱ δαίχτυς...
 δεμάτιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνόντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνόντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια ἀπὸ τῶν ἀγρῶν...
 μεταφέρονται καὶ εὐδοκῶς...
 ἀπὸ δεμάτιον

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

φωτογραφίας) ..... το δέχτηκα .....
..... με όρεξη .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. ΣΥΝΕΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΟ πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ ΜΕΤΕΦΕΡΟΝΤΟ εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

μετὰ τὸ αὐτὸν εἰς τὴν ἀσκήν τοῦ οὐρανοῦ κτλ. . .
μετὰ τὸ αὐτὸν εἰς τὸ αὐτὸν.

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τα προς άλωνισμόν
δεμάτια. Είς τίνος τόπους λέγεται: θεμνωσάσι, θεμwonιά,
θεμwonιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρὸν;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; **Εἰς κοινὴν**

Επάρχει καθωσείπενος ποίος ποίος...
 Ομοίως αρα, ελτονοδεμυλ ηνταλ
 το να ομοίως ποίος στο αρα...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισ-
σμον τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *Υ. ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν.*

χώρον, δηλ. όχι εις το αλώνι; ... ήμπερκεν αν.ε.τ.
μαθην το αμνι.

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ πατρικοῦ οἴκου ...

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μαρτυ-
ρεῖται ὁ φόβος σου.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

... αὐτὴν οὐκ εἶναι μόνον εἰς μέσων
... οἰκογενειῶν ...

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ...
... ἡμερῶν ... ἐξ ἑκάστης ἡμερῆς ...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ...

... Τὸ πέδιλον ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἐτος ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κάρπου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ...

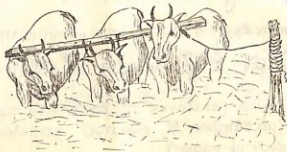
... ἐξ αὐτῶν ἐὰν εἴται με κότερον
... βοῶν καὶ ἀχύρων ...

- 9) Ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...

... προετοιμασία γίνεται 10 ἡμέρας
... πρὸ ἐξ ἐναρξέως τοῦ ἀλωνιοῦ ...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.
*ῥιπνεύται διὰ δυνάμει ἀπὸ τοῦ δεινίου
 σφαιρικοῦ ἐν τῇ κινήσει, δύνονται τὰ
 ζῷα εἰς τὸν σφαιρικὸν κύβον, φέρει φέρει*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιου ἑλκινος στῆλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρουλουργας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρε», καί οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. ...

*ἡ δυνάμεις φέρει μετὰ τὰς ἡμέρας
 εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ἵνα ἐκεί-
 λωσιν τὸν σφαιρικὸν προεδένοντα τῇ
 σφαιρικοῦ ἐν τῇ κινήσει διὰ τὴν πρὸς τὴν
 σφαιρικοῦ φέρει ἀπὸ τὸν σφαιρικόν.*

β) Πῶς ζενοῦνται οἱ βοές, τὰ αἰλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῷα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειάς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

ὡς ἀναυβρεῖται καὶ ἀκτινερῶ

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπιομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

Δὲν εὑρίσκει εἰς τὸν
τόπον μας

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην; ;.....

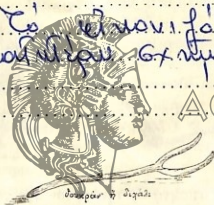
..... 2^η τετάρτη, ἀπὸ 9^ω πρὶν νύκτα
καὶ ἐργάζονται ..... 6^ω ἀπογευματινῶν
δὲ νύκτα ἐπαναλαμβάνει ἐργασίαν
..... ν. ν. ν. -

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... τὸ ἐκ κοινῆς ἰσομετρίας
..... τὸ καὶ ἰσομετρίας ὁμοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν; ;.....

..... Ν. Λι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

..... ὀνομαζέται βιττόν

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).

τὸ κοπάνισμα γίνεται εἰς τὴν αὐλήν...
οὐδὲν ἕν τι... κοπάνισμα γίνεται εἰς τὴν αὐλήν...
καὶ ρεβιθία.

κόπανος ἀντιπροσώπου

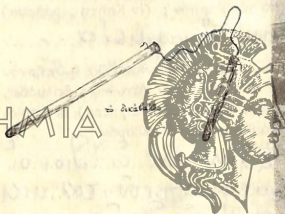

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ὄρου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Σ. ΔΕΛΤΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....

..... μέγ. οὐ. ἢ πό. ὑδ. μ. γ. δ.
..... εἰς... οὐλομένη... καὶ... οὐλομένη...
.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δὴλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Δεδομένα εἰς τὰς ἐπιμ. ... Μ.Α. ... καὶ αὐτὸς
... διεφ. ...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Συνήθως τραγουδοῦντο β.α.ν. τραγ. αὐτῶν
... τοῦ ...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρωμεθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ... ΔΟΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ ...

Μ.Ε. Δικιργιάνι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο. *Ο... ἀνέμισμα...*

*... ἔχεται... ἀνέμισμα... καὶ... το... ἀνέμισμα...
... αὐτῶν... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...
... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...
... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...*

- 2) Με ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμισμα) ἀνδρᾶς, γυναῖκα εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;
*Κυρίως... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...
... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;
*... λέγονται... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...
... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα... ἀνέμισμα...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

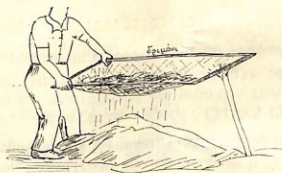
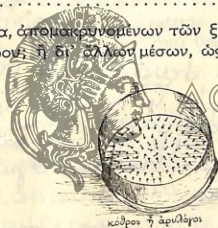
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ὁ καρπὸς μαζεύεται μετὰ τὸν κόμινον

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλου μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

νων μετὰ τὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

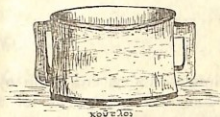
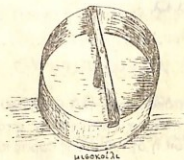
σχ. μ. α. τ. β. και. δωρ. δ. ...
 μ. τ. το. σταυροῦ καὶ ἐπὶ κορυφῇ. χαράσσεται
 σταυρὸς το. σταυρ. ἐμπηγνύεται ἐπὶ κορυφῇ
 καὶ ἐπὶ σωρῷ. τὸ ἀντικείμενον κυρταῖς καὶ
 τῶν δ. δ. μετὰ τοῦ, καὶ οὖν. ὁ σταυρὸς
 ἐκτεταται. καὶ οὖν. καὶ ν. α. χ. π. ο. μετὰ
 δ. μ. τ. ε. ...

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποία ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἐπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

ἡ. μέτρον εἰς
... ἡ. μέτρον εἰς ... τὸ ... μέτρον ...

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυνφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) Παλιόμετρον εἰς ἡ. μέτρον εἰς ...

... ἡ. μέτρον εἰς ... τὸ ... μέτρον ...
... ἡ. μέτρον εἰς ... τὸ ... μέτρον ...
... ἡ. μέτρον εἰς ... τὸ ... μέτρον ...

3) Ποῦ ἀπτεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσηιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ἡ. μέτρον εἰς ...

... ἡ. μέτρον εἰς ... τὸ ... μέτρον ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπτεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ..... *Ἡ ἀποθήκευσις ἐρρίκετο*
εἰς τὸν ἀχυρῶνα, πληθύνει τῆς οἰκίας...
μ.ε. χέρραλα .....

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....
μετὰ τὸ ἀλώνισμα .....

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..
Πολυαυξάνει ἐν τῷ χρόνῳ τὸ
ἔργοι. ἔκαστος αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκὼν ἔργον .....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
*Κυρίως, φωτιεὶς δίδονται εἰς ἀποκρι-
 ναι. τὸ Πάσχα* .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....
μετὰ τὴν 3^{ην} βραδυνὴν εἰς τὸ
κέντρον τοῦ χωρίου .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Δίνω ένα κερί. Διαιτέρο. Διαιτέρο...

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ, διά την πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος; Τα ξύλα...

συμμετέχουν. Τα παίρνει από τα κλέπτον
από τους. τα χάνει των αυτών.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Η... συμμετέχουν. Τα παίρνει. Τα παίρνει
μέ... φαίς (δεν είναι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξορκία, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

... Ούρου θός - άεματα, κρότοι...

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Ναι

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ